

Vier jaar onder de klauwen der duitsche barbaren

(Verhaal van 't gene te Oostende voorviel van den 15 oktober 1914 - dag der bezetting van de stad door de duitschers - tot den 17 oktober 1918 - dag der bevrijding).

Een wordeken vooraf

Beste Lezers van den Duinengalm.

Tijdens de 4 jarige dwingelandij der duitsche barbaren hebben wij, onzen plicht van dagbladschrijver getrouw, dag per dag, opgeteekend wat in onze stad voorviel. Hebben wij ALLES kunnen optekenen ? Wij twijfelen er sterk aan, doch wij deden wat wij konden - en wie doet wat hij kan, is een eerlijk man !

Weinig scheelde het of onze notas waren voor immer verloren. Na een paar malen duitschers in huis gekregen te hebben, die hunne oogen op alles sloegen, vonden wij het geraadzaam onze notas, pakje per pakje, te dragen naar het huis onzer moeder, in de Euphrosina Beernaertstraat, waar we ze veilig achten...

De mensch wikt, de granaten beschikken. Op 16 mei 1918 sloeg een granaat in gezegd huis, doodde onze moeder en begroef onze notas onder de puinen van het gebouw. Dezelfde dag werden een deel onzer papieren uitgehaald, doch een merkelyk deel bleef onvindbaar. 8 dagen lang liepen we met den schrik op het lijf, dat de duitschers, die zich niet geneerden de puinen te doorwoelen, de hand op de... gevaarlijke papiertjes zouden hebben gelegd. Goddank, we kwamen er van af met den schrik, en de ontbrekende pakken werden teruggevonden.

Tot lof en eer der mannen van den REDDINGSDIENST dient hier gezegd dat ze zwegen als vermoord, en nooit een duitscher te weet kwam dat er onder de puinen oorlogsnotas hadden gezeten.

We zullen thans die notas de wijde wereld inzenden. 't Zal voor onze stadsgenoten een herinnering zijn van 't gene Oostende gedurende die 4 lange jaren te verduren had, en tevens deze onzer stadsgenoten, die in den vreemde verbleven, op de hoogte brengen van vele zaken die ze niet kennen.

INLEIDING

Herinneren wij, eerst en vooral, in korte reken, het bijzonderste dat voorviel tusschen den 28 Juni 1914 en den 9 Oktober van hetzelfde jaar, dag op denwelken het laatste nummer van den DUINENGALM verscheen.

28 Juni 1914 - Groot Turnfeest te Oostende. Aartshertog Frans-Ferdinand van Oostenrijk, vermoedelijke troonopvolger van keizer Frans-Jozef, en zijne gemalin te Serajevo vermoord.

23 Juli - Ultimatum van Oostenrijk aan Servië.

28 Juli - Oostenrijk verklaart den oorlog aan Servië. Gedeeltelijke mobilisatie in Rusland. België roept 3 klassen binnen.

30 Juli - De duitsche keizer roept in zijn land den staat van oorlog uit.

31 Juli - Algemene mobilisatie in Rusland en Oostenrijk. Duitschland zendt een ultimatum aan Rusland. Nog 5 klassen worden

in België binnengeropen. Te Oostende worden de peerden, vele velos en autos opgeëischt.

1 Oogst - Algemeene mobilisatie in Duitschland en in Frankrijk. Oorlogsverklaring van Duitschland aan Rusland. De Duitschers bezetten het Groot-hertogdom Luxemburg.

2 Oogst - Ultimatum van Duitschland aan België, dat weigert zijne eer te bevleken.

3 Oogst - Duitschland verklaart Frankrijk en België den oorlog. Mobilisatie der Engelsche vloot.

4 Oogst - Engeland verklaart Duitschland den oorlog. Duitsche troepen rukken België binnen. Plechtige zitting der Kamers te Brussel. De klassen 1899 en 1900 worden opgeroepen. Mobilisatie van het Engelsch leger. Het 3e linie verlaat 's nachts onze stad.

5 Oogst - Beschiëting der forten van Luik.

7 Oogst - Luik door de Duitschers bezet. Montenegro verklaart Oostenrijk den oorlog.

12 Oogst - Slag van Haelen. Engelsche vliegers komen te Oostende toe, ook de eerste vluchtelingen uit het binnenland.

13 Oogst - Engeland en Frankrijk verklaren Oostenrijk den oorlog.

16 Oogst - De forten van Luik vallen in handen der Duitschers. Japan zendt een ultimatum aan Duitschland.

17 Oogst - De koninklijke familie verlaat Brussel voor Antwerpen.

18 Oogst - Het Belgisch veldleger trekt op Antwerpen terug.

19 Oogst - De Russen rukken Oost-Pruisen binnen.

20 Oogst - Brussel door de Duitschers bezet.

22 Oogst - Een Engelsch smaldeel komt voor Oostende, doch vaart na eenige uren weg.

23 Oogst - Japan verklaart den oorlog aan Duitschland. De Russen dringen in oostelijk Galicië.

24 Oogst - De Belgen doen een uitval uit Antwerpen en bezetten Vilvoorde.

25 Oogst - 5 forten van Namen gevallen. Tusschen Snaeskerkebrug en de kalsijde naar Leffinghe wordt een troep Duitschers door gendarmen tegengehouden. 5 gendarmen worden gedood.

26 Oogst - Namen valt. Leuven verwoest.

27 Oogst - Begraving der vijf gendarmen op den 25 gedood. 4.000 Engelsche soldaten komen toe.

28 Oogst - Neerlaag der Russen in Oost-Pruisen. Neerlaag der Engelschen bij Saint-Quentin.

29 Oogst - Turkije mobiliseert.

30 Oogst - Mechelen door de Duitschers beschoten.

4 Sept - Beschiëting van Dendermonde. De vlucht naar Engeland begint te Oostende.

6 Sept - De Duitsche, Oostenrijksche en Hongaarsche onderdanen moeten binnen de 36 uren Oostende verlaten.

7 Sept - Maubeuge valt.

10 Sept - Terugtocht der Duitschers in Frankrijk; zij zullen de slag der Marne verliezen.

11 Sept - Tijdens een tweede uitval uit Antwerpen doen de Belgen groote vooruitgang op de lijn Aerschot-Mechelen; 's anderen-daags zullen zij moeten achteruittrekken.

13 Sept - Groote overwinning der Russen in Galicië.
Gevecht van 't Roggeveld (Essen); verscheidene Duitschers worden gevangelijk te Oostende ingebracht.

17 Sept - Tweede bombardement van Dendermonde.

22 Sept - De klas van 1914 binnengeropen.

23 Sept - Terugkeer van de stoomsloep "Jacqueline" uit Congo.

24 Sept - Een Zeppelin werpt bommen voor de vischmijn en in de nabijheid der Zeestatie.

27 Sept - Aanhouding van M. Max, burgemeester van Brussel.
Bombardeering en bezetting van Mechelen.
De burgerwacht Gerard Ardaen wordt aan Plasschendaale-statie door een kogel gedood. Het ongeluk is te wijten aan eene onvoorzichtigheid.

28 Sept - Bombardeering der buitenforten van Antwerpen.

29 Sept - Beschiëting van Lier. Vernieling der fortén van Waelhem en Sinte Kathelijne-Waver.

30 Sept - Bezetting van Dendermonde.

1 Oktober - De fortén van Lier worden vernield.

2 Okt - De Duitschers bezetten de eerste verdedigingslijn van Antwerpen.

3 Okt - Vandaag en de volgende dagen komen te Oostende veel Engelsche troepen toe, die onmiddellijk naar Antwerpen vertrekken.

5 Okt - De Duitschers bezetten Duffel en Lier. Het Belgisch leger begint de aftocht Westwaarts. Sedert eenige dagen komen te Oostende veel soldaten, en ook zieken en gekwetsten, uit Antwerpen toe.

6 Okt - De koning en zijne Ministers verlaten Antwerpen. Oostende wordt tijdelijke hoofdstad van België.

7 Okt - Begin van het bombardement van Antwerpen.

DE VOORAVOND VAN DEN VAL VAN ANTWERPEN

Donderdag 8 Oktober - De bevolking verlaat Antwerpen. Het bombardement der stad wordt met groote hevigheid voortgezet. De troepen, die den zuid-oostelijken secteur bezetten houden heldhaftig stand. Het besluit, de stad te verlaten wordt aangenomen. De Engelsche en Belgische troepen vertrekken gedurende den nacht. De Duitschers zijn te Wichelen over de Schelde gerocht en rukken op Lokeren aan.

TE OOSTENDE - Heden en volgende dagen landen hier duizende Engelsche soldaten aan, voetvolk, ruitèrij en artillerie, prachtig en volledig uitgedoscht. Overal verbroederen burgers en militairen met de Engelsche soldaten, die kokarden met de Belgische kleuren

dragen. Langdurige toejuichingen begroeten de Engelsche soldaten wanneer zij onze straten doortrekken. - Tengevolge van het bombardement van Antwerpen komen hier duizende vluchtelingen uit Antwerpen aan. Zij worden, door de zorgen der stad, in de ledigstaande huizen opgenomen. Ieder dag brengen maalboten er honderde over naar Engeland. Vooraleer te mogen vertrekken, moeten zij een paspoort hebben, tegengeteekend door eenen Engelschen kommissaris, die daartoe in de miliciezaal van het stadhuis zetelt. Vanaf 6 1/2 ure wachten, in de Kerkstraat, reeds menschen het openen der deuren, dat om 9 ure geschiedt. Talrijke Oostendenaren vluchten ook.

Vrijdag 9 Oktober -

VAL EN BEZET VAN ANTWERPEN

Gevechten te Oordeghem en te Quatrecht.

Op den Franschen linkervleugel zijn de 2 ruitserijen nog altijd aan 't gevecht ten noorden van Rijssel en La Bassée. 2 Fransche torpedobooten vergaan.

TE OOSTENDE - Alle treinverkeer met Brugge is onderbroken. De vlucht naar Engeland neemt eene groote uitbreiding. Wij hebben thans geen Belgische dagbladen meer, geen treinen, geen telegraaf, geen telefoon, niets !! Wij moeten ons in zake "dagbladen" getroosten met den NORD-MARITIME van Duinkerke, die ieder dag veel hoop geeft, maar ook ieder dag veel teleurstelling bijbrengt !!

Zaterdag 10 Oktober - Dood van Koning Carol van Rumenië. De Russen bezetten wederom Lyck. De Russische kruiser PALLADA door een duitsche duikboot in den grond geboord. Alle forten van Antwerpen zijn in duitsche handen. 2.000 Engelschen en 32.000 Belgische soldaten in Holland geïnterneerd.

TE OOSTENDE - Nog altijd Engelschen die aanlanden en Belgische soldaten die van Antwerpen komen gevlucht.

Zondag 11 Oktober - De vesting Przesmyśl wordt ontzet. Gevechten bij Hazebrouck. De Serviërs, die over den Donau en de Save getrokken zijn, rukken vooruit naar het Noorden. De Russen bezetten thans 5 hongarsche provinciën. Luitenant-kolonel Maritz maakt opstand tegen de regeering van Zuid-Afrika.

TE OOSTENDE - HH. MM. de Koning en de Koningin (gister hier aangekomen) wonen om 10 1/2 ure de H. Mis bij in de St Josephskerk.

Maandag 12 Oktober - De duitschers bezetten Gent. De duitschers bekennen dat, in 't begin der maand, hunne verliezen 300.000 man beliepen. De duitschers zijn den Weichsel en de Oostenrijkers de Save genaderd. De laatsten hebben Jarislau weder bezet.

TE OOSTENDE - Deze morgen, om 7 1/2 ure, vertrekken de Koning, de Koningin, de Ministeries en het Diplomatiek Korps met de maalboot naar Le Hâvre.

Rond 9 ure werpt een duitsch vlieg-machien twee bommen al den oostkant der stad, eene op de steenbakkerij Smis en eene in de jachtsluis. Geene schade. Rond 1 ure werden nog eens twee bommen geworpen: het eene bij het huis van M. Louis Willems, de "passeur d'eau" en de andere dicht bij de bureelen van den havenmeester. Ook geene schade.

De Staf van 't Leger is naar Aeltre vertrokken waar een gedeelte van het Belgisch leger zich verzet tegen het oprukken der duitschers en de aftocht der troepen, terugkeerende uit Antwerpen

dekt. - Engelsche transportschepen komen nog altijd toe. Verscheidene oorlogschepen kruisen voor Oostende. Onze maalboten brengen de Belgische gekwetsten en tal van vluchtelingen over naar Engeland. - Het Engelsch hoofdkwartier dat eene villa op den Zeedijk bezette vertrok deze namiddag om de Engelsche troepen, in Vlaanderen werkend, te vervoegen. De Belgische troepen laten 15 kanonnen (van 12,8 en 5 cm.) staan, tusschen den Thouroutschensteenweg en den Steenschen dijk, ongeveer 400 meters in 't land. Vooraleer verlaten te worden, werden de kanonnen onbruikbaar gemaakt.

*

* *

De papieren en de boeken van de ministeries, die sedert eenigen tijd op het stadhuis waren, worden heden in allerhaast verhuisd en Frankrijkwaarts gestuurd. De boeken van den Algemeenen legerstaf, in de Zeestatie berustend, worden aan boord der maalboot PRINCESSE CLÉMENTINE gedaan. Wat de geschriften van 't Ministerie van Zeewezen, de "matricules" en de geschriften van 't Zeekommissariaat van Antwerpen betreft, die in 't depot van 't Zeewezen voorloopig neergelegd waren, deze worden aan boord gedaan van den kustwachter-aviso VILLE D'ANVERS, die sedert Donderdag vastlag aan het Ooststaksel tegen het Marinedok en heden in vlot water, in de havengeul, werd verhaald.

(vervolgt)

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

ALOISE VERBEKE

De heer Camille - Aloise VERBEKE zag het levenslicht te Aarselare op 20 december 1834 en is overleden te Gent op 80-jarige leeftijd op 29 december 1914.

Aloise VERBEKE had van huize uit een liberale opvoeding genoten, en hij kon dit in zijn loopbaan verder uitwerken.

Hij was een liberaal politieker en de voornaamste verwezelijkingen in zijn loopbaan waren :

- Senator voor het Arrondissement Oostende vanaf 14 juli 1892 tot in 1894.
- Senator voor het Arrondissement Diksmuide-Veurne-Oostende en dit vanaf 29 mei 1904 tot op het einde van 1912.

VERBEKE kwam op 8 februari 1914 op bezoek te Oostende en dit ter gelegenheid van het eerste feest gegeven in het nieuw liberaal huis te Oostende.

Ter dezer gelegenheid werd hem een schrijn met 3 medailles geschonken; brons - verzilverd - verguld brons.

1914 DRIE MEDAILLES IN BLAUW SCHRIJN Ø 50 mm

R. Gezeten vrouw rechts op de medaille met een lauwerkroon in linkerhand.

Op de achtergrond zicht op een dorp en velden.

V. Eiken- en lauwertak in kransvorm met middenin een medaillon met een tekst in 11 lijnen :